

Dimensiuni valorice în construcție

AURELIA
BORZIN

Nu ai putea să construiești,
cu toată strădania,
pe „nisipuri mișcătoare”.

Azi așezi o cărămidă, mâine încă una și tot așa, puțin câte puțin, nici nu realizezi cum te trezești într-una din zile că ești deja... un întreg palat! Dezvoltam o teorie a... devenirii, hai să-i zic așa, unei bune cunoștințe, poate exagerând, dar numai din rațiunea de a-i insufla ideea de efort continuu, de tenacitate și de durată în vederea excelenței pe nișa aleasă. Aceste trei elemente, după mine, fiind esențiale.

Prin această prismă a construcțiilor urmăresc de ani buni personajele cu care mă intersectez. Și, vai, am admirat edificii de toată splendoarea, care s-au ruinat, în pofda muncii sisifice depuse, a prețiosului timp investit. Și-am început să mă îndoiesc de funcționalitatea propriei teorii. Îmi ziceam că ceva nu e în regulă. Într-adevăr, această neregularitate, disfuncționalitate în scurt timp și-a dat semnele la iveală.

Nu ai putea să construiești, cu toată strădania, pe „nisipuri mișcătoare”. Or, acele edificii tocmai pe un astfel de teren erau concepute. Ai avea nevoie, în primul rând, de o fundație rezistentă peste care ai așeza, ai dispune, ulterior, blocurile de piatră propriu-zise, durabilitatea construcției fiind determinată, în cea mai mare parte, de această fundație. În afara unui sistem de valori, fie acesta religios, etic, estetic, filosofic, științific etc., cu riscul de a fi categorică, nimic nu rezistă. Necesitatea de a avea o credință, o teorie, o viziune viabilă etc. și de a o extinde, de a o polariza asupra tuturor lucrurilor, în vederea ordonării lor într-un sistem, este de ordin primar (ca o plasă de păianjen care ți-ar da certitudinea lucrurilor peste care este întinsă, ținându-le, aparent, sub control). Cel puțin pentru faptul că stabilești, reglezi distanțele dintre tine și lucrurile care te înconjoară în baza unui principiu criterial, valoric, al priorităților. N-ai reuși să construiești pur și simplu, fără discernământ, barem. Bunăoară, să așezi o foaie de carton peste o piatră, o bucată de sticlă peste un perete de fier. Meditez, la o adică. Admit că în actualele tendințe post-postmoderne „totul este posibil”. Cu cât mai excentric și mai incomprehensibil, cu atât mai bine. Dar acesta este deja un alt subiect.

Vorbeam despre semnul de egalitate care se impune între credința care îți susține ideile (visele, viziunile, proiecțiile interioare etc.) și materializarea acestora. (De facto, toate se înalță dintr-un sâmbure de credință, dintr-un sentiment de certitudine, în absența căruia s-ar ruina teoria, știința care susțin ca niște coloane această lume.) Vorbeam despre carcase și forme în care s-ar așeza în mod conjugat acțiunile tale, precum cursul unui râu, ordonându-i apele, direcția. În afara unui sistem de coordonate de care te-ai agăța, te-ai extinde haotic ca o masă amorfă.

Instituționalizarea până la refuz a societății moderne are menirea, până la urmă, de a constrânge în diferite forme, sub diferite aspecte masele în vederea ordonării acestora. Imaginea acestei lumi în care, cât cuprinzi cu ochii, se înalță și se ruinează construcții de diferite dimensiuni, design, coloratură este una apocaliptică. Avem ceea ce suntem. Ceea ce avem este direct proporțional cu dimensiunile noastre de percepere valorică (sau, tind să cred, în fața acestui spectacol al ruinelor, prin întoarcerea oglinzii, cu lipsa acestor dimensiuni).

Și „edificiul Eminescu” s-a prăbușit, dar s-a prăbușit Eminescu? Și edificiul anilor '89 s-a prăbușit, deci s-a prăbușit planul (inexistent, de altfel) al Reunirii imediate cu Țara? Probabil, în iureșul acestei spiră temporale în care suntem prinși, o continuitate ciclică rânduiește într-o rotație creațională, firesc, lucrurile.